

**Pedagogische studiedag
22 maart 2023**

Ode aan de verwondering

“Jij hebt de dingen niet nodig om te kunnen zien.
De dingen hebben jou nodig om gezien te kunnen worden.”

K. Schippers

<https://decorrespondent.nl/7107/ode-aan-de-schoonheid/710394399-ae40d6d2>

David Van Reybrouck in De Correspondent

“Af en toe bekijk ik dit filmpje. Het is van het mooiste dat ik ken. Reis mee, zie de verloren tijd, wacht op wat komt en proest het uit.”

Ode aan de schoonheid...

Wat doen we vandaag?

1. Ode aan de verwondering – Caroline Pauwels
2. Beeldend denken en spreken
3. Ons onderzoek
4. Verwachtingen en ideeën
5. Vragen
6. Feedback

1. Ode aan de verwondering

Op zoek naar jouw verwondering (als leerkracht).

Haibun

En el espejo del cielo (1998) - Mexico

Luis, een jongetje op het platteland, leeft in een fantasiewereld: hij droomt ervan een vliegtuig te vangen dat zich weerspiegelt in een plas water op het veld. Na verschillende mislukte pogingen maakt hij een houten kist en hij slaagt erin het vliegtuig daar in te vangen. Het vliegtuig is zo opzienbarend dat Luis vreest dat zijn moeder het zal ontdekken en 's avonds verbergt hij de kist in de schuur onder de mais. Maar als hij de volgende morgen de kist gaat halen, is het beeld van het vliegtuig verdwenen... 'En el espejo del cielo' (lett. "In de spiegel van de hemel") is een prachtig kortfilmpje zonder dialogen en won vele prijzen op diverse filmfestivals overal ter wereld.

Tip – filmeducatie:

<https://www.lessonup.com/nl/channel/filmeducatie/lesson/JRieG4gPE9JwdhQdY>

'Do not ask your children to strive'

by William Martin

Do not ask your children
to strive for extraordinary lives.
Such striving may seem admirable,
but it is the way of foolishness.
Help them instead to find the wonder
and the marvel of an ordinary life.
Show them the joy of tasting
tomatoes, apples and pears.
Show them how to cry
when pets and people die.
Show them the infinite pleasure
in the touch of a hand.
And make the ordinary come alive for them.
The extraordinary will take care of itself.

© Maxim De Lille

“Als je vergeet dat je een kind was, word je een vervelend groot mens.”

Caroline Pauwels

Ich fürchte mich so vor der Menschen Wort.
Sie sprechen alles so deutlich aus.
Und dieses heißt Hund und jenes heißt Haus,
und hier ist der Beginn und das Ende ist dort.

Mich bangt auch ihr Sinn, ihr Spiel mit dem Spott,
sie wissen alles, was wird und war;
kein Berg ist ihnen mehr wunderbar;
ihr Garten und Gut grenzt grade an Gott.

Ich will immer warnen und wehren: Bleibt fern.
Die Dinge singen hör ich so gern.
Ihr rührt sie an: sie sind starr und stumm.
Ihr bringt mir alle die Dinge um

Rainer Maria Rilke

Kinderen zijn vaak verwonderd.
Waarom is de zee blauw? Waarom wordt het donker?
Op een bepaald moment verliezen de meesten
van ons die onbevangenheid. Alsof het vuur
van de nieuwsgierigheid wordt gedoofd.

En dat is jammer. Verwondering
geeft het leven kleur en spoort ons aan
om valse zekerheden in vraag te stellen. In

ODE AAN DE VERWONDERING

houdt **CAROLINE PAUWELS** een beziel
pleidooi om opnieuw met die kinderlijke blik naar
de wereld te kijken. In wetenschap en kunst, maar
ook in de grote en kleine momenten van elke dag.

Voor deze nieuwe editie schreef ze een nawoord.
Hoe helpt verwondering in moeilijke tijden, zoals de
coronacrisis? Illustratrice **GERDA DENDOOVEN**
en dichter **BART MOEYAERT** zorgden voor
passende tekeningen en gedichten bij de tekst.

www.academiapress.be

**CAROLINE
PAUWELS**

ODE AAN DE VERWONDERING

met tekeningen en gedichten van

**GERDA
DENDOOVEN
BART
MOEYAERT**

ACADEMIA
PRESS

Gelezen?

Graag gelezen?

Wat heeft je geraakt, geboeid, geërgerd, getriggerd...?

Caroline Pauwels

Prof. dr. Caroline Pauwels is rector van de Vrije Universiteit Brussel.

Ze studeerde filosofie en communicatiewetenschappen en is sinds 1989 verbonden aan de vakgroep communicatiewetenschappen, waar ze bij de rectorwissel het vakgroepsvoorzitterschap doorgaf. Ze promoveerde in 1995 op een onderzoek dat zich toespitste op het audiovisueel beleid van de Europese Unie (EU). Aansluitend hierop heeft ze zich gespecialiseerd in Europese en nationale mediabeleidsproblematiek en de economie van de mediasector. Van 2000 tot 2016 was Caroline Pauwels directeur van het onderzoekscentrum SMIT, dat zich specialiseert in de studie van informatie- en communicatietechnologieën, zo een 70-tal onderzoekers telt, en sinds 2004 deel uitmaakt van iMinds, dat in 2016 fuseerde met IMEC. SMIT onderzoek spitst zich onder andere toe op 'Digital Health', met oog voor bestaande en toekomstige digitale toepassingen rond e-care, wellbeing en robotica. Binnen iMinds leidde Caroline Pauwels het Digital Society departement dat onderzoeksgroepen van Gent, Leuven en Brussel samenbrengt. Ze kreeg in 2014 de binnenlandse Francqui leerstoel van de Universiteit van Gent en tussen 2012 en 2016 was ze houder van de Jean Monnet Chair. Bijkomend zetelt of zetelde ze in verschillende raden van bestuur, functioneerde ze tot voor kort als regeringscommissaris bij de VRT en is ze lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten.

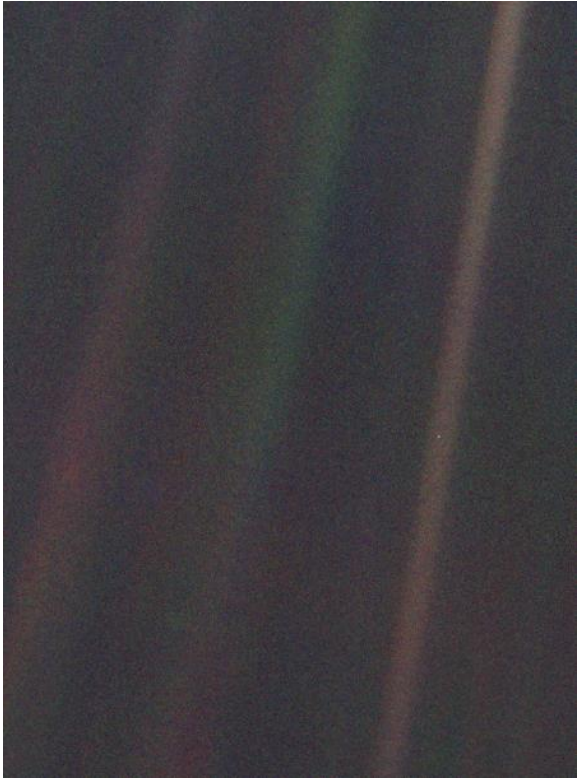
<https://www.vub.be/people/caroline-pauwels>

ODE

ode (de; v(m); meervoud: oden, odes) lyrisch lofdicht

VERWONDERING

In den beginne is er de verwondering

“Een gemoedstoestand die ontstaat wanneer men iets gewaarwordt dat men niet of anders had verwacht. (...)

Merk op, het gaat om twee verschillende dingen: een gewaarwording en een gemoedstoestand. (...)

Dat verwonderen kan op talloos veel manieren gebeuren en alles kan voorwerp van verwondering zijn.” (p. 14)

Wat verwondert jou?

The most beautiful thing

"Do you want to see the most beautiful thing I ever filmed? It was one of those days when it's a minute away from snowing. And there's this electricity in the air, you can almost hear it, right? And this bag was just... dancing with me ... like a little kid begging me to play with it. For fifteen minutes. That's the day I realized that there was this entire life behind things, and this incredibly benevolent force that wanted me to know there was no reason to be afraid. Ever. Video is a poor excuse, I know. But it helps me remember ... I need to remember... Sometimes there's so much beauty in the world ... I feel like I can't take it... and my heart is just going to cave in."

**Wat verwondert
jou?**

Voorwerp
Kunstwerk
Anekdote

...

“Eerst is er de gewaarwording, dan is er de verrassing, vervolgens is er de manier waarop we omgaan met de vaststelling dat iets anders is dan we hadden verwacht. We kunnen besluiten niets te doen: de schouders ophalen en overgaan tot de orde van de dag. We kunnen het niet-verwachte afdoen als zijnde een uitzondering of toeval, een gril van de natuur. We kunnen onze verwachtingen bijstellen, zodat wat vreemd was, gewoon wordt. In alle gevallen weg verwondering.”

**Wat doe jij met de gewaarwording? Met de verrassing?
Met... de verwondering?**

Verwonderen kun je leren volgens Caroline Pauwels

- Leer jezelf kennen
- Leer met anderen te praten
- Leer regelmatig iets te doen dat je uit je comfortzone haalt
- Leer bovenal kijken
- Leer je in iets, wat dan ook, verdiepen en specialiseren, zonder ooit het geheel uit het oog te verliezen
- Leer je blikveld verruimen, naar tijd en plaats
- Leer om van alles wat dagelijks is, telkens weer iets bijzonders te maken
- Leer, leer, leer

Als je goed om je
heen kijkt,
zie je dat alles
gekleurd is.

K. SCHIPPERS

Een alledaags wonder:
dat er veel alledaagse wonderen gebeuren.

Een gewoon wonder:
onzichtbare honden, blaffend
in de nachtelijke stilte.

Een wonder zoals er vele zijn:
een wolkje dat, hoewel luchtig en klein,
toch de grote zware maan afschermt.

Enige wonderen tegelijk:
een els die in het water wordt weerspiegeld
en daarbij van links naar rechts is gedraaid
en daarbij met zijn kruin omlaaggroeit
en de bodem nooit haalt,
hoewel het water ondiep is.

Een wonder dat aan de orde van de dag is:
zwakke tot matige wind,
rukwinden bij onweer.

Een lukraak gekozen wonder:
koeien zijn koeien.

Een wonder zonder rok en hoge hoed:
witte duiven die uitzwermen.

Een wonder, want wat is het anders:
de zon ging vandaag op om drie uur veertien,
en zal ondergaan om twintig uur één.

Een wonder dat minder verwondert dan zou moeten:
de hand telt inderdaad minder dan zes vingers,
maar wel meer dan vier.

Een wonder – kijk maar om je heen:
de alomtegenwoordige wereld.

Een extra wonder zoals alles extra is:
wat ondenkbaar is,
is denkbaar.

Wisława Szymborska, vertaling Gerard Rasch

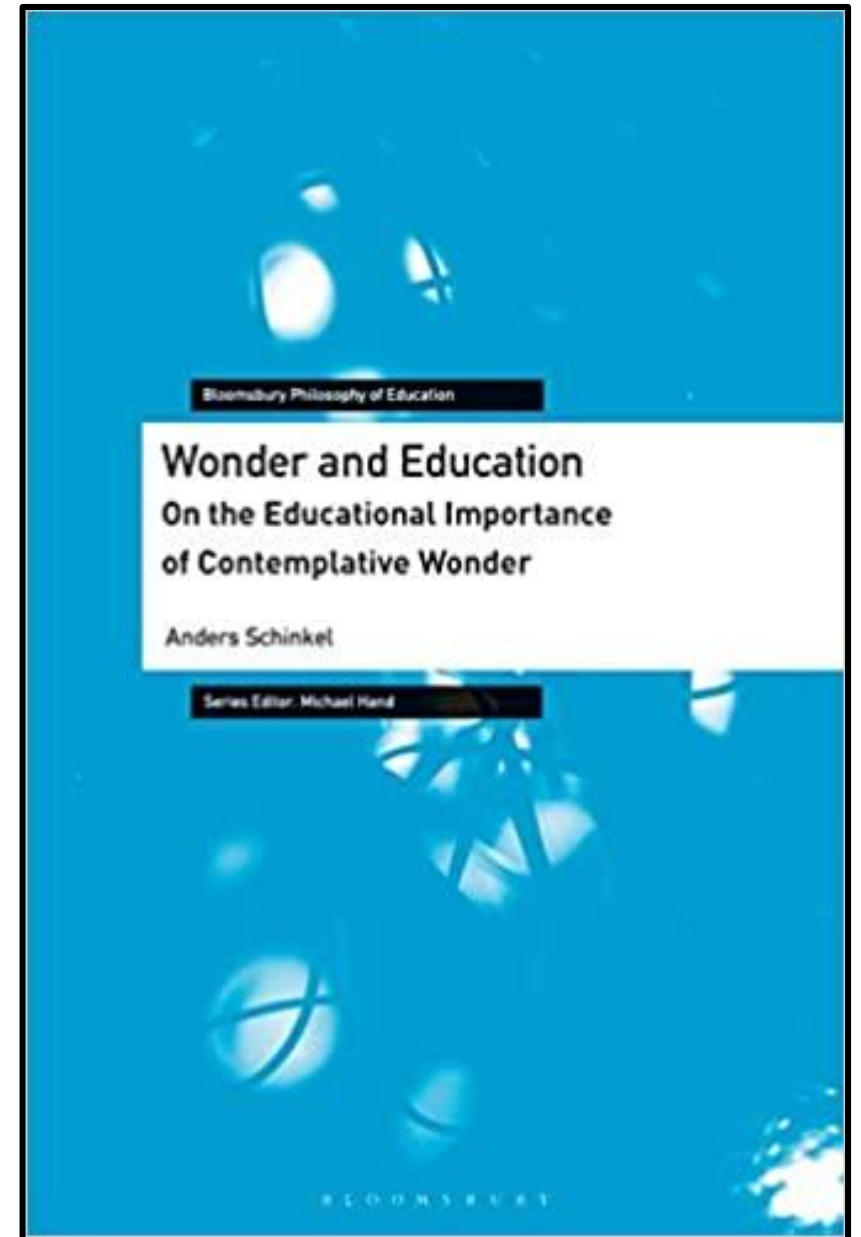
Twee typen verwondering

'Verwondering is de motor van alle onderzoek' en tegelijkertijd brengt verwondering ons in contact met het mysterie van ons bestaan. Schinkel haalde een prachtig gedicht van Rainer Maria Rilke aan 'Ich furchte mich so' waarin kennis en het (talige) begrijpen van de wereld, geplaagd worden tegenover het verwonderen, en de sprakeloosheid die daarbij kan horen. Rilke verwoordt de angst dat de verwondering zal bezwijken onder het weten.

Schinkel onderscheidde twee typen verwondering. De eerste is een actieve onderzoekende vorm. Daarin staat de drang om te onderzoeken, te begrijpen en te verklaren voorop. De tweede is een diepe, contemplatieve vorm van verwondering en die wordt gekenmerkt door onbevattelijkheid. **Welke plaats kan deze vorm hebben in het onderwijs?** Diepe verwondering raakt aan een spirituele ervaring. Wie zijn wij, waarom zijn we er? Het doet ons beseffen dat we niet alles kunnen weten. Het roept bescheidenheid op. Deze verwondering doorbreekt vanzelfsprekendheden, maakt open, en creëert ruimte voor nieuwe mogelijkheden.

<https://www.vtsnederland.org/artikelen/2019/2/6/verwondering-en-onderwijs>

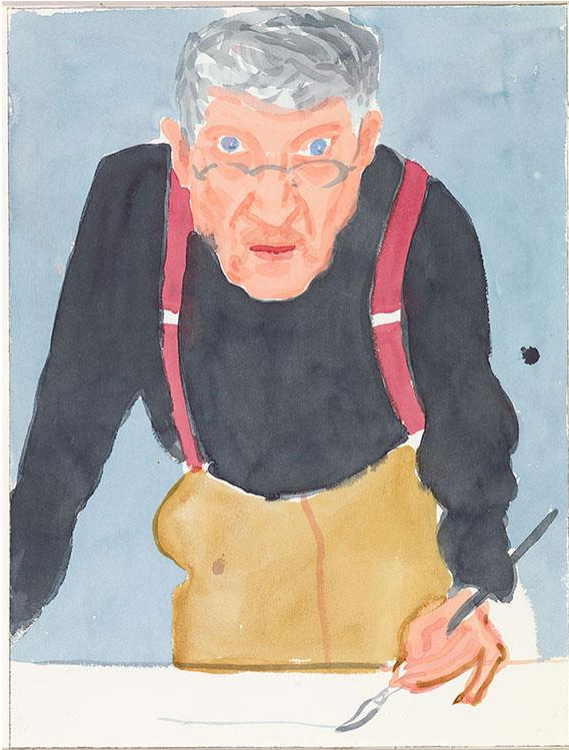
<https://www.krachtigeleraar.nl/wp-content/uploads/2019/10/Schinkel-The-educational-importance-of-deep-wonder.pdf>

Deep wonder – Anders Schinkel

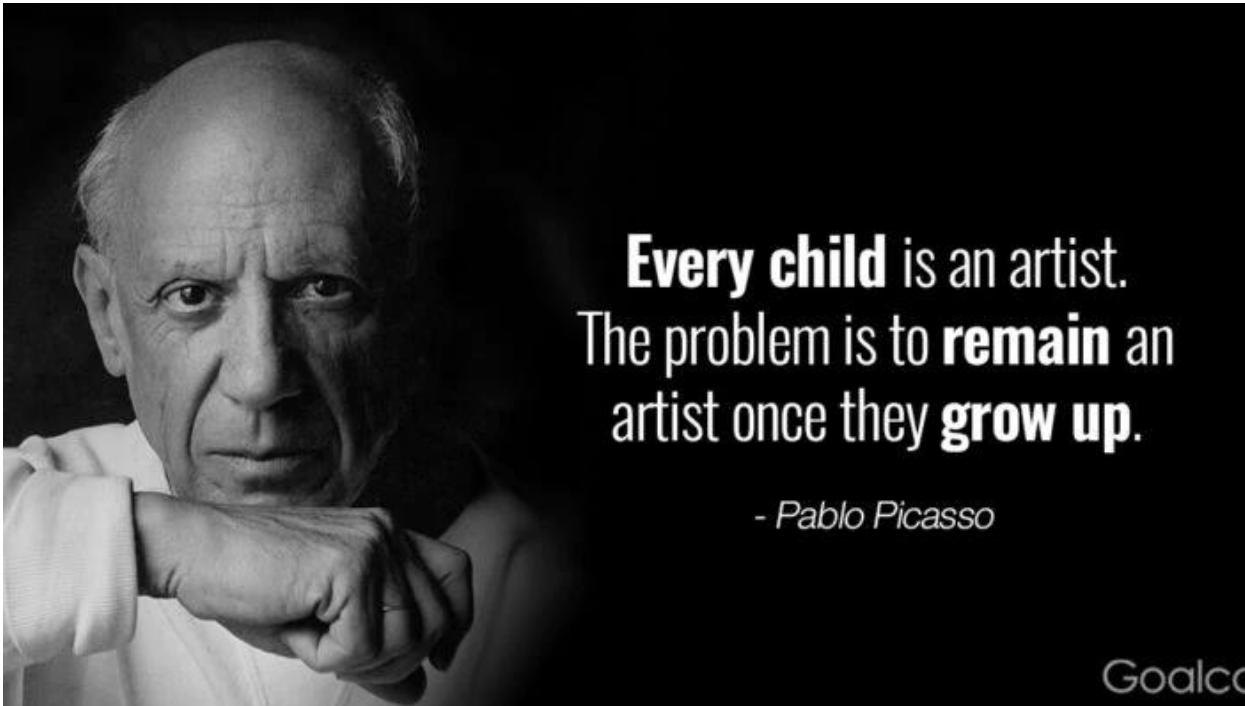
“Deep wonder might be described as a mode of consciousness in which we experience that which we perceive or are contemplating as mysterious or other, fundamentally beyond our powers of comprehension, yet deeply worthy of our attention for its own sake; in which the limits of our understanding and what we could ever fully grasp are foregrounded; and which engages us on all levels – emotionally, intellectually, aesthetically, and strongly existentially. It is a mode of consciousness, a way of being aware of the world, we are often ‘thrown’ into, but that we may also cultivate as a disposition. It is an experience with a particular temporality: time slows down, comes to a momentary standstill, we pause to contemplate what arrested our attention, we stop to wonder – or we have made a habit of doing so.” (Schinkel 2017, 552).

Verwondering... in het onderwijs

“De meeste mensen zouden de tuin van Eden niet herkennen als ze er dwars doorheen liepen. Ze zouden voortdurend naar de grond staren- om zeker niet over de wortels te struikelen. De wereld is mooi, zo mooi, maar je moet goed kijken om die schoonheid te zien. Precies dat is waarin kunst en kunstenaars zich specialiseren.”

David Hockney

Maar verwondering en nieuwsgierigheid zijn niet voorbehouden aan wetenschappers en kunstenaars. Van nature zijn we allemaal nieuwsgierig. Als je drie bent, is alles een wonder. Alles wil je weten, alles is even interessant. Waarom is de zee blauw? Waarom wordt het donker? Waarom is die meneer kaal? Waarom, waarom, waarom? En op je verbeelding staat al evenmin een rem. Met drie stukken hout bouw je een boot en trotseer je de oceaan. Een hoed en een borstelsteel en, voorwaar, daar staat Hare Majesteit: 'Leve de Koningin!'

Ergens op weg naar de volwassenheid verliezen de meesten van ons die onbevangingheid. Gaandeweg wordt het vuur van de nieuwsgierigheid gedoofd. In het dagelijks leven is dan nog maar weinig plaats voor verbeelding en verwondering: de dingen zijn wat ze zijn, zo is het nu eenmaal, helaas... (p. 8-9)

Education and the Arts: Inspiring Wonder

Laura D'Olimpio

“Anders Schinkel defends the role of deep wonder as an antidote to the instrumentalising effects of a neoliberal approach to education. Educationally, children should be encouraged to enter into wonder-full states, yet how to educate for wonder? In this chapter, I will further build on Schinkel’s ideas and defend the arts as an important vehicle for prompting the experience of wonder.

The arts are likely to give rise to a sense of wonder due to the way in which they present concepts, images and ideas in new and creative ways. Such artistic depiction encourages those engaging with artworks to adopt a certain way of seeing; a mode of perception that is open and receptive and thus likely to result in feelings of wonder. I claim that creating space for the arts on the school curriculum will provide opportunities for wonder in educational settings.”

Laura D'Olimpio in 'Wonder, education and human Flourishing'

<https://philpapers.org/archive/PEDOLL.pdf>

“Uiteraard moeten scholen kinderen de basisvaardigheden bijbrengen, maar daar horen voor mij kunst, toneel en literatuur bij. Mijn ervaring is dat je kinderen daar al heel jong mee in contact kunt brengen. Je hoeft niet te veel te vrezen dat sommige dingen hun pet te boven zullen gaan: kinderen zijn creatief en bedenken voor zichzelf wel een uitleg.

Laat ze vooral veel zien, horen en meemaken.

Laat ze verwonderd zijn. De rest doen ze zelf wel.

Ga oprecht in op hun vragen. Neem ze ernstig. Zoek, als je het zelf niet weet, samen het antwoord. Alles mag, zolang het hun natuurlijke nieuwsgierigheid maar stimuleert.” (p. 59)

“Naast alle andere inzichten van wetenschap en ervaringen is dat ‘nutteloze nuttige bezig zijn’ met de kunsten een absolute noodzaak. Waarom zouden we dat niet elk kind gunnen? Het lijkt mij een misdaad tegen de mensheid om dit alles te ontkennen.”

Tijl Bossuyt

'Mogen we nog verwonderd zijn?'

“Met deze kunstige talen wordt sinds jaar en dag verteld wat, als een rode draad doorheen de geschiedenis, aan vreugde en verdriet, verlangen en hoop, angst en pijn, verwondering en mysterie, in de mens leeft en wat de werkelijkheid met de mens doet.

Kunst is dus een menselijke zoektocht naar betekenis, naar zin, naar het mysterie ook dat diep binnen en achter de dingen schuilt. (...)

Paul Klee had dus gelijk: *'L'art ne reproduit pas le visible, l'art rend visible.'*

Kunsteducatie brengt jonge mensen tot dit inzicht en in die zin is ze humaniserend. Door ze met andere ogen naar de werkelijkheid te laten kijken, gomt ze het oppervlakkige uit en verdiept ze. Deze diepere kijk op het anders zijn van de anderen verbindt mensen met elkaar. Daarin ligt haar grote waarde en is ze uniek.”

Hans Schmidt

“Kan kunst de wereld en onze kinderen redden?”

Misschien wel, misschien niet, de wereld gaat om zeep met of zonder kunst.

Het is een zinloze vraag.

Maar kan kunst de wereld en onze kinderen naar de verdoemenis helpen?

Voor zover ik weet, ook niet.

Er zijn veel dingen die dat wel doen, maar niet de kunsten.”

“Investeer in onderwijs, investeer in verbeelding, verwondering voor schoonheid en het ongewone wat niet in cijfers is uit te drukken. Via de kunst en de kunsten vinden kinderen soms de taal, hun taal waar ze anders geen woorden voor vinden.

Investeer in de volledige mens, en de rest zal volgen.”

Gerda Dendooven

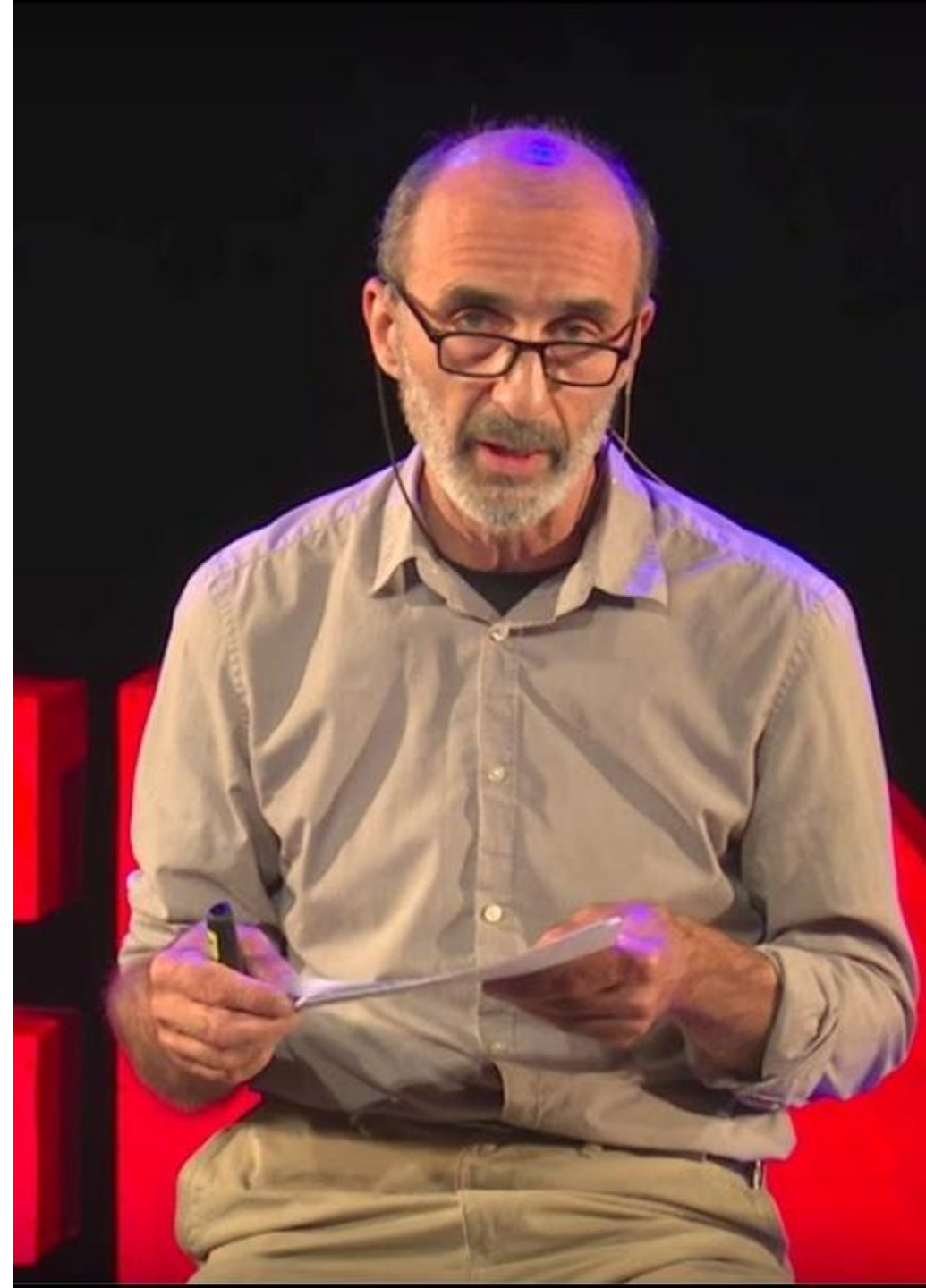
7 redenen voor meer kunst op school

Gerhard Jäger

<http://www.abc-web.be/abc-huis-brussel/>

- omdat de kunsten woorden vinden voor het onzegbare
- omdat de kunsten het hele spectrum van menselijke emoties helpen ontdekken
- omdat de kunsten tonen dat vragen meer dan één enkel antwoord kennen en problemen meer dan één enkele oplossing
- omdat de kunsten aanmoedigen tot kritisch denken en leren omgaan met tegenstrijdigheden
- omdat de kunsten een waaier bieden van manieren om naar de wereld te kijken en hem te verstaan
- omdat de kunsten stimuleren tot nieuwsgierigheid, de kracht van de verbeelding en de verwondering en ze sommige mensen helpen om een thuis te vinden in de kunst.

<https://www.rektoverso.be/artikel/pleidooi-voor-kunstinclusief-curriculum>

Jij als leerkracht & verwondering

- Is verwondering essentieel in jouw onderwijs?
- Is het de taak van de leerkracht om verwondering, nieuwsgierigheid en verbeelding te 'conserveren'?
- Waarom (niet)?
- Wat betekent dit voor jouw visie op onderwijs?

Bloei maar

Vandaag 4:07 PM

Bloei maar

Bedenk je op tijd dat je nooit te groot zult worden voor klein geluk, vier het kind dat in je woont. Eet biscuitjes als je daar zin in hebt, denk je niet dik, denk geen pasmaat voor de wereld.

Waan je eerder een boomstam, wat mossig in het begin, maar dan op een dag die je later zult herinneren als prachtig, zul je uitbotten en bloeien. Wat je daar voor moet doen: het mos uit je geheugen wissen.

Er zijn verhalen waarin klein geluk niet opvalt, herschrijf ze! Markeer alles wat je vrolijk maakt, zet een streep door oorlog, door woestenij, door haat en vuilsprekerij. Leef lang en voortvarend.

Zing zo nu en dan een liedje, liedjes helpen vooral tegen het pikkedonker, als je bang bent en onbeholpen. Waan je dan weer een boomstam, bloeiend en stevig. Zing: soms ben ik klein, soms ben ik groot, maar nooit val ik om.

Marieke Lucas Rijneveld

bron

<https://philpapers.org/archive/PEDOLL.pdf>

<https://wonderfuleducation.eu/research/publications>

Anders Schinkel is Associate Professor of Philosophy of Education at the Faculty of Behavioural and Movement Sciences of Vrije Universiteit Amsterdam, The Netherlands.

ANDERS SCHINKEL (Ed.)

WONDER, EDUCATION, AND HUMAN FLOURISHING

Theoretical, Empirical,
and Practical Perspectives

Tip

<https://gewaarworden.weebly.com/>

<https://gewaarworden.weebly.com/literatuur.html>

Feedback

- Wat vond je van dit deel?
- Wat sprak je het meest aan?
- Wat heeft je geraakt?
- Wat haal je eruit? Als persoon? Als leerkracht?
- Wat mis je nog?

2. Beeldend denken en spreken

De kracht van beelden.

Wat gebeurt er op de afbeelding?

Alle input die het beeld mogelijk oproept, is welkom:
indrukken van wat je ziet
kennis of herinneringen

...

Visual thinking strategies

- laagdrempelige manier om samen over kunst te praten
- geleide groepsdiscussie met open vragen
- open en zonder oordeel waarnemen, onderzoeken, luisteren naar elkaar door te kijken naar kunstwerken
- samen naar betekenissen zoeken en met respect luisteren naar elkaars verhalen
- mening uitstellen of bijstellen

<https://www.lkca.nl/artikel/visual-thinking-strategies-vertel-maar-wat-je-ziet/>

GO! basisschool

Hertog Karel

Met amper drie stemmen verschil wint Lab'oh! als nieuwe naam voor Wijksschool Hertog Karel in de Bornestraat in Leuven. **Die naam verwijst naar de manier waarop kinderen les krijgen, in laboratoria. De OH op het einde gaat dan weer over verwondering en verbeelding.**

- Kleur met kleurenkaartjes
- Houding met model
- Woorden kleven
- Muziek
- Bewegend model

Het werk!

Ons werk!

3. Ons onderzoek

Een didactiek van nieuwsgierigheid.

Ons onderzoek

"Jij dacht dat alles in getallen en formules kon worden uitgedrukt! Maar in uw mooie nomenclatuur bent u de wilde roos vergeten, de tekenen van de hemel, de gezichten van de zomer, de grote stem van de zee, de momenten van liefdesverdriet en de woede van de mensen! [...] Te midden van uw meest schijnbare overwinningen bent u reeds verslagen, want er is een kracht in de mens die u niet zult terugdringen, onwetend en zegevierend voor altijd. Het is deze kracht die zal opstaan en u zult weten dat uw glorie rook was."

Albert Camus, *L'Etat de Siège* (Gallimard, 1948)

Nieuwsgierigheid

We kunnen niet lijdzaam toezien hoe kunst vergeten wordt, hoe niet alle kinderen toegang krijgen tot kunst en daarom volgen we de raad op van Ted van Lieshout (van Lieshout, 2020): we beginnen een eiland, ver van alle negatieve verhalen over het kunstzinnige in lager onderwijs! Een eiland waar nieuwsgierigheid weer een plaats kan krijgen.

In het hoofdstuk 'Nieuwsgierigheid: het opwekken van genoeglijk gemis' in *Leren van kunst beweren* auteurs Olga Potters en Suzan Lutke dat lerenden 'gemis' moeten ervaren om nieuwsgierigheid op te wekken (Potters & Lutke, 2018). Ze koppelen daaraan de 'wat als'-vraag, een voorbeeld van wat Erik Vos 'vragen waarmee het gewone ongewoon wordt', noemt (Vos, 2015). Diezelfde 'wat als'-vraag is voor Merlijn Twaalfhoven de aanzet tot experiment en spel (Twaalfhoven, 2020).

Nog volgens Twaalfhoven ontstaan met 'wat als'-vragen visioenen in de verte. En laat ons daar nu nood aan hebben, aan een muzische didactiek die visioenen oproept over ander en beter onderwijs, tegen de stroom in. Een didactiek waarbij verwondering en verbeelding weer in de kern staan en die leerkrachten inspireert en aanzet tot kunstzinnig onderwijs, in alle betekenissen.

Naar dat soort didactiek die het aandeel van de kunsten opnieuw in de focus zet, gaan we op zoek in dit traject. We onderzoeken of 'wat als'-vragen leerkrachten lager onderwijs kunnen inspireren om haalbare, doelgerichte kunstzinnige lessen te ontwerpen en te geven, zonder daarbij hun onzekerheid over hun eigen kunstzinnige ervaring, kennis en vaardigheden en de dwang van het cognitieve en meetbare in onderwijs te laten overheersen.

Kunst en onderwijs

"What is the purpose and value of Art education in the 21st Century? The Art's critical value is to develop learners that think like Artists which means learners who are creative, curious, that seek questions, develop ideas, and play. For that to happen society will need to stop the pervasive, problematic and cliché messaging that implies that creativity is somehow defined as artistic skill." (Talks, 2012)

Volgens Eisner kunnen verbeelding, verwondering, en dus de kunsten, ons bevrijden van deze politieke starre gewoontes van nut en opbrengst. "Kunst moet ons net bijstaan in het herstellen van ons doel en het scheppen van scholen die onze kinderen verdienen." (Eisner, 2019)

Elk kind heeft dus recht op kunst.

"Ik denk niet dat we voor onszelf een trap naar de utopie kunnen timmeren en er uiteindelijk ook geraken. Nog minder geloof ik dat we zelf een revolutie kunnen beginnen. Wat we wel kunnen is nieuwe visies op onderwijs voortbrengen, andere waarden die haar verwezenlijking kunnen sturen, andere aannames waarop we een iets genereuze opvatting van de onderwijspraktijk kunnen bouwen. Daarmee bedoel ik dat, hoewel een revolutie vandaag niet aan de orde is, ideeën wel nieuwe visies kunnen inspireren, nieuwe waarden, en vooral nieuwe praktijken. Er is een specifieke visie, een tegendraadse visie weliswaar, die ik vandaag zou willen verkennen." (Eisner, 2019)

Daarom beginnen we een eiland! Een eiland waar nieuwsgierigheid weer een plaats kan krijgen.

Visie & missie

"Education is the point at which we decide whether we love the world enough to assume responsibility for it, and by the same token save it from that ruin which except for renewal, except for the coming of the new and the young, would be inevitable. And education, too, is where we decide whether we love our children enough not to expel them from our world and leave them to their own devices, nor to strike from their hands their chance of undertaking something new, something unforeseen by us, but to prepare them in advance for the task of renewing a common world."

4. Verwachtingen en ideeën

Pas de deux.

Verwachtingen?

Gaan we samen op zoek naar...

Meer kunst in je onderwijs?

Kunst als motor van je onderwijs
waarin nieuwsgierigheid, verbeelding
en verwondering voorop staan?

Idee 1: lijstjes

"Niemand maakte mooiere lijstjes dan Leonardo da Vinci. Lijstjes van boeken die hij had gelezen, van boeken die hij wou lezen en van waar hij die mogelijk kon vinden. Lijstjes van dingen die hij wou te weten komen of wou doen."

Uit Ode aan de verwondering

Lijstjes maken over 'nieuwsgierigheid triggeren bij kinderen'. Elke dag iets kleins noteren: een vraag, een uitspraak van een kind, een kernwoord uit een gesprek, een observatie,...

Wij doen dat ook!

Idee 2: gesprekken

Gesprek met elk teamlid over nieuwsgierigheid, verwondering en verbeelding in jouw onderwijs.

Idee 3

Een repertorium

Een prentenboek (over LabOH!)

...

Expectations

Reality

En wat verwachten jullie?

5. Vragen

A decorative white torn paper effect runs horizontally across the bottom of the slide, with irregular, jagged edges that create a layered, paper-like appearance.

6. Feedback

A decorative white torn paper effect runs horizontally across the bottom of the slide, with irregular, jagged edges that create a layered, textured appearance.

Wat vond je van vandaag?

- Noteer in 1 woord wat je vond van deze voormiddag?
- Wat miste je nog vandaag?
- Hoe kijk je naar het verder verloop?